

LANDINFO

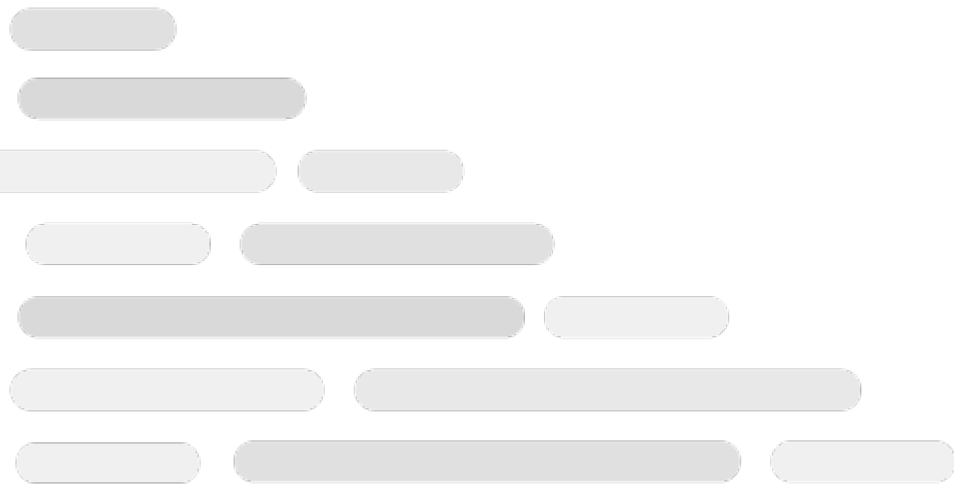
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Afghanistan

Forhold for homofile menn

22. juni 2020

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentesreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

Afghanistan's Penal Code of 2017, which came into force in February 2018, explicitly criminalises same-sex sexual conduct. In general, there is little information on the enforcement of the new Penal Code, and how jurisprudence has developed over the two years that have passed since it came into force.

Afghan law provides no protection to sexual minorities, and there are no laws prohibiting discrimination or harassment based on sexual orientation or hate crime.

In addition to criminalise same-sex sexual practices, homosexuality is a societal taboo in Afghanistan. Many Afghans are most likely to claim that sex with someone of the same sex is immoral. Being gay, as in identifying having sexual orientation to others of the same sex and to identify themselves as gay, is an alien social concept in Afghan society.

Sammendrag

Afghanistans straffelov av 2017, som trådte i kraft i februar 2018, kriminaliserer eksplisitt seksuell omgang mellom personer av samme kjønn. Helt generelt finnes det lite informasjon om håndhevelsen av den nye straffeloven, og hvordan rettspraksis har utviklet seg på de drøyt to årene som har gått siden den trådte i kraft.

Det afghanske lovverket for øvrig gir ingen beskyttelse til seksuelle minoriteter. Det er ingen lover med forbud mot diskriminering eller trakassering på bakgrunn av seksuell orientering eller mot hatkriminalitet.

Utover å være rettslig straffbart, er homoseksualitet sosialt helt uakseptabelt i Afghanistan. Mange afghanere vil mest sannsynlig hevde at sex med noen av samme kjønn er umoralsk. Å være homofil, det vil si å tiltrekkes av og ha seksuell preferanse for andre av samme kjønn og å identifisere seg selv som dette, er en ukjent sosial kategori i det afghanske samfunnet.

Innhold

1 Innledning	6
2 Det afghanske lovverket: teori	7
2.1 Sharia: seksuell omgang utenfor ekteskap – <i>zina</i>	8
2.2 Straffeloven av 2017 kriminaliserer homoseksuelle handlinger	9
2.3 Det afghanske lovverket gir ingen beskyttelse til seksuelle minoriteter	11
3 Håndhevelse av lovverket: rettspraksis	11
3.1 Reaksjoner fra politiet	13
3.1.1 Politiets overgrep mot og utnyttelse av menn som har sex med menn	13
3.1.2 Holdninger hos politiet og anmeldelse av problemer knyttet til seksuell orientering	13
4 Homoseksualitet i en afghansk kontekst	14
4.1 Homofile eksisterer ikke som sosial gruppe i Afghanistan	14
4.2 Praksis for seksuell omgang mellom samme kjønn.....	16
5 Homoseksuelle som lever dobbeltliv: ett skjult privatliv og ett offentlig liv som gift	17
5.1 Sosial variasjon mellom by og land.....	18
6 Mulige reaksjoner fra familie	19
7 Mulige reaksjoner fra ikke-statlige aktører	20
8 Det er få NGOer som jobber med homofiles rettigheter	21
9 Referanser	22

1 Innledning

Forholdene for homofile menn i Afghanistan er tidvis et tema i asylsaker til behandling i norsk utlendingsforvaltning. Dette notatet presenterer tilgjengelig materiale om dette temaet, der fokus er lovgivning og domstolspraksis, samt det afghanske samfunnets generelle oppfatning og holdninger til menn som har kjærlighetsforhold til eller seksuell omgang med andre menn. Notatet gir også til en viss grad innblikk i hvordan afghanske menn som identifiserer seg som homofile lever sine liv, og hvilke utfordringer de kan møte i et sosialt og religiøst konservativt samfunn som Afghanistan. Notatet er en oppdatering av en respons Landinfo publiserte i 2012.

Informasjon i notatet bygger i all hovedsak på åpent tilgjengelig og skriftlig materiale. Homoseksualitet er et tema det snakkes lite eller ingenting om i Afghanistan, videre er det svært begrenset med forskningslitteratur, studier og analyser om emnet. Siden homoseksualitet er sosialt tabu, er det få som våger å stå frem og fortelle om at de har seksuell omgang med andre av samme kjønn. Informasjon som foreligger, er derfor som regel av svært generell karakter. Ofte uttaler kilder seg på allmenngyldig grunnlag, fordi de har bred kunnskap om det afghanske samfunnet som helhet og kanskje kjenner til enkelthistorier og individer, men betraktningene er som regel uten forankring i forskning og vitenskapelige studier.

Siden det er så lite forskningsbasert dokumentasjon på feltet, refereres det i rapporter om homofiles situasjon i Afghanistan ofte til anekdotisk materiale. Dette er som regel reportasjer publisert i ulike vestlige medier, der anonyme afghanere som identifiserer seg som homofile forteller om sine liv. Enkelte av disse bor i Afghanistan, mens andre har forlatt landet. Reportasjer om dette temaet i afghanske medier er nærmest fraværende. Fravær av et bredt informasjonstilfang, kan medføre en tendens til «circular reporting» – såkalt rundløyperapportering – der rapporter og medier referer hverandre.

Notatet henviser til enkelte kilder av eldre dato. Det er Landinfos faglige vurdering at disse kildene fortsatt er gyldige og relevante fordi det sosiokulturelle landskapet i Afghanistan knyttet til tematikken ikke har endret seg særlig siden materialet ble utgitt.

Et fåtall muntlige kilder er benyttet i notatet. Én av kildene hadde Landinfo møte med i Kabul, under en informasjonsinnhentingsreise i oktober 2019. For å beskytte kilden, er vedkommende anonymisert, og organisasjonstilknytning oppgis heller ikke. Kilden representerte en ikke-statlig organisasjon (NGO) som arbeider med og for marginaliserte grupper i det afghanske samfunnet, deriblant hiv-positive og ofre for seksuelt misbruk, utnyttning og menneskehandel. Gjennom sitt arbeide, hadde kilden kunnskap om og kjente til homofile.

Kilder bruker av og til betegnelsen LHBTI, som står for lesbiske, homofile, bifile, transkjønnede og intersex-personer. Dette til tross for at informasjonen de formidler i all hovedsak dreier seg om situasjonen for menn som har seksuell omgang med menn (og som ikke nødvendigvis identifiserer seg som homofile). Det er i så måte enda mindre tilgjengelig informasjon om personer som er lesbiske, bifile, transkjønnede eller intersex-personer i Afghanistan enn om menn som har seksuell omgang med menn. Notatet går imidlertid ikke spesifikt inn på situasjonen for de øvrige gruppene, selv om noen av problemstillingene vil kunne være relevante for dem.

I Afghanistan finnes et fenomen kalt *bacha bazi*. Dette omhandler en praksis der unge gutter blir utnyttet av som oftest velstående eller mektige menn til underholdning, spesielt dans, men også ofte med påfølgende seksuelt misbruk.¹ Det er imidlertid typisk for kildematerialet at informasjon om bacha bazi, seksuell utnyttelse, pedofili og prostitusjon blandes sammen med og omtales samtidig som homoseksualitet (eller vice versa) (SIDA 2014). Landinfo mener at temaene er vesensforskjellige. Der homoseksualitet omhandler seksuell identitet og preferanse, og frivillig seksuelt samkvem mellom voksne, er fenomenet bacha bazi knyttet til utnyttelse av og overgrep mot unge menn og mindreårige gutter. Bacha bazi som tematikk holdes utenfor dette notatet, selv om det enkelte steder omtales av naturlige årsaker. For mer informasjon vises det til Landinfos publikasjon om emnet.

2 Det afghanske lovverket: teori

Islam har en sentral rolle i det afghanske rettsvesenet og samfunnet generelt. Islamsk rett er delvis innarbeidet i ordinær lovgivning, og det formelle lovverket er en kombinasjon av islamsk lov, tradisjonell rett og statlig nedfelt lov (Landinfo 2019a, s. 7–8).

Kildene er samstemte om at homoseksualitet er forbudt i islam, med referanse til historien om Lot i Koranen (Emadi 2019, s. 245).²

Den afghanske straffeloven fastslår en såkalt *hadd*-straff (flertallsform: *hudud*)³ som mulig straffereaksjon for særskilte lovbrudd dersom beviskravene innfris: «Perpetrators of Hudud, Qisas and Diat shall be punished in accordance with the provisions of Hanafi jurisprudence of Islamic Sharia» (Penal Code 2017, art. 2).

¹ Dette er i tråd med UNAMAs definisjon av bacha bazi (UNAMA & OHCHR 2020, s. 88).

² Koranen 7:80–81: «Og Lot, da han sa til sitt folk: “Vil dere bedrive denne skjendighet? Ingen i verden har gjort dette før dere? I begjær går dere til menn fremfor kvinner. Dere er i sannhet et folk som går over grensen.”»

³ Klassisk islamsk lov opererer med tre ulike kategorier forbrytelser: *hadd*, *qisas* og *ta'zir*. (Landinfo 2019b, s. 7–8).

Hadd-forbrytelser er lovbrudd som anses som krenkelse av Gud selv, og som går utover grensene Gud har satt for hva mennesker kan gjøre (*hadd* betyr grense på arabisk). En del islamske teologer mener at bare lovbrudd hvor straffen er angitt i Koranen kan regnes som hadd-forbrytelser, mens andre teologer har en videre definisjon.

2.1 Sharia: seksuell omgang utenfor ekteskap – *zina*

Zina er én av hadd-forbrytelsene, og en alvorlig forbrytelse i islam. De involvertes sivilstatus avgjør om *zina* anses som ekteskapsbrudd (*adultery*) eller utukt (*fornication*). Det mest alvorlige lovbruddet er ekteskapsbrudd, og hadd-straff kan innebære steining av de som er gift, mens ugifte kan dømmes til pisking (Wimpelmann 2017, s. 5).

Flere kilder mener at sharia omfatter dødsstraff for menn som har seksuell omgang med menn i Afghanistan fordi det kan knyttes til *zina* (Mendos 2019; Home Office 2020; UNHCR 2018, s. 88). *Zina* omfatter all seksuell omgang utenfor ekteskap, også seksuelle handlinger mellom personer av samme kjønn, ifølge menneskerettighetsorganisasjonen Human Rights Watch (Gossman 2017). Interesseorganisasjonen International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association hevder i sin årlige rapport «State Sponsored Homophobia 2020» (Mendos 2019, s. 16) at dødsstraff er mulig for homoseksuelle handlinger, og viser til at seksuell omgang utenfor ekteskap er forbudt og straffbart, der maksimum straff er dødsstraff.

Enkelte kilder med kompetanse på islamsk rett, peker imidlertid på at hanafi-lovskolen – som er den dominerende lovskolen i Afghanistan – har en annen forståelse enn de øvrige tre lovskolene⁴ innen sunni-islam. På lik linje med de andre lovskolene, mener hanafi-lovskolen at homoseksuell omgang er ulovlig. Uenigheten med de andre lovskolene omhandler straff, og om lovbruddet skal defineres som et hadd-lovbrudd. Hanafi-lovskolen mener at hadd-lovbrudd per definisjon bare er de lovbruddene hvor en konkret straff er beskrevet i Koranen. Siden Koranen ikke foreskriver spesifikk straff knyttet til homoseksuell omgang, mener hanafi-teologer at lovbruddet ikke er hadd. Hanafi-skolen mener også at analogi-prinsippet ikke skal anvendes i forhold knyttet til hadd-forbrytelser og straff, og derfor kan ikke homoseksuell omgang prinsipielt betraktes som *zina* (Emadi 2019, s. 245; Rehman & Polymenipoulou 2013, s. 10–12; Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 8).

Afghanistan Legal Education Project har vært tydelige på at hanafi-lovskolen ikke ser sodomi (arabisk: *liwat*) som et hadd-lovbrudd, og påpeker at lovskolen mener

⁴ Maliki-, shafi'i- og hanbali-lovskolene. (De ulike shia-retningene innenfor islam har egne lovskoler.)

homoseksuell omgang må regnes som et ta'zir-lovbrudd.⁵ Det er derfor opp til dommerens skjønn å avgjøre straff for homoseksuell omgang (ALEP 2012, s. 97).

Uavhengig av den teologiske diskursen, og tolkning av om homoseksuell omgang er ensbetydende med zina; hadd-lovbrudd har svært høye beviskrav – enten må det foreligge full tilståelse eller mannlige vitner (Wimpelmann 2017, s. 5). Det kreves fire mannlige vitner for zina (ALEP 2012, s. 89–100). Det er også betingelser knyttet til både tilståelsen og vitnene. Etter den klassiske tolkningen, skal blant annet vitnene selv ha vært vitne til forbrytelsen.

Slik Landinfo forstår det, er det ytterst sjelden at beviskravene i hadd-forbrytelser oppfylles. Siden zina-beviskravene er så vanskelige å innfri, vil forbrytelsen som oftest behandles av domstolen som en ta'zir-forbrytelse, og straffefølges i henhold til straffeloven.

2.2 Straffeloven av 2017 kriminaliserer homoseksuelle handlinger

Afghanistans nye straffelov (Penal Code 2017)⁶, som trådte i kraft februar 2018, kriminaliserer eksplisitt seksuell omgang mellom personer av samme kjønn (ILGA 2020, s. 429).⁷

Dersom ikke beviskravene for hadd-straff nås (Penal Code 2017, art. 2), gjelder altså straffelovens bestemmelser i lovens del 8, som omhandler såkalte moral-forbrytelser: Crimes Against Public Morals and Ethics – forbrytelser mot offentlig moral og etikk.⁸

Seksuell berøring mellom personer av samme kjønn er straffbart, og kan straffes med fengselsstraff opptil ett år:

Article 645: Mosahiqah or Tafkhez:⁹

⁵ Ta'zir-forbrytelser er handlinger der straff ikke er fastsatt i Koranen, men er opp til dommerens skjønn, som igjen kan være regulert i den sekulære straffeloven. For mer informasjon, se Landinfos temanotat: Afghanistan: Straffeloven (Landinfo 2019b, s. 9).

⁶ Landinfo gjør oppmerksom på at ulike kilder betegner straffeloven ulikt; enkelte kilder referer til loven som Penal Code 2017, mens andre omtaler den som Penal Code 2018. Landinfo har valgt å referere til loven som straffeloven av 2017, siden loven ble vedtatt dette året (se Landinfo 2019b).

⁷ Så langt Landinfo kjenner til, er det ennå ikke publisert en autorisert engelsk oversettelse av den nye straffeloven. Landinfo har imidlertid en uautorisert oversettelse av loven fra dari.

⁸ Seksuell omgang mellom menn ble i den gamle straffeloven regulert av Section two. Chapter 8 – Adultery, Pederasty and Violation of Honour.

⁹ *Mosahiqah* og *tafkhez* er seksuell kontakt mellom to av samme kjønn som ikke involverer penetrering. *Mosahiqah* brukes om sex mellom kvinner, mens *tafkhez* brukes om sex mellom menn (Mendos 2019, s. 429–430).

If a person commits Mosahiqah or Tafkhez with another person each of the perpetrators shall be sentenced to short imprisonment.¹⁰

Article 649. Tafkhez:

If a man commits Tafkhez with another man, they shall be sentenced to short imprisonment.

Straffelovens bestemmelser stadfester i tillegg at sodomi er generelt straffbart, uavhengig av partenes kjønn:

Article 646. Crime of Sodomy:

1. A person who commits sodomy with another man or woman, shall be punished according to provisions of this chapter.
2. For the purpose of this article, sodomy is deemed committed when there is penetration however slight in the anus of another man or woman.

Article 647: Punishment for Sodomy:

The perpetrator of crime of sodomy shall be sentenced to medium imprisonment¹¹ of up to two years.

Det gir skjerpede omstendigheter i straffutmålingen dersom en av personene er under 18 år. Uavhengig av samtykke; er en person under 18 år, er handlingen å anse som voldtekt i henhold til loven (Penal Code 2017, art. 638–639).

Det er også skjerpende omstendigheter dersom den mistenkte har en posisjon som innebærer innflytelse eller autoritet over offeret, eksempelvis en slektning som kan være *mahram*,¹² en lærer, en overordnet, etc. (Penal Code 2017, art. 648).

Straffeloven kriminaliserer også bacha bazi-praksisen, regulert i kapittel fem: Leading Children to Moral Perversions, art. 653–667. (Men som nevnt innledningsvis, er bacha bazi ikke tema for dette notatet).

Når det gjelder zina, slår straffeloven fast at seksuell omgang utenfor ekteskap er forbudt. Strafferammen for ugifte personer er maksimum straff på to års fengsel,

¹⁰ «Short imprisonment» er fengselstraff fra seks måneder til ett år (Penal Code 2017, art. 147).

¹¹ «Medium imprisonment» er fengselstraff fra ett til fem år (Penal Code 2017, art. 147).

¹² *Mahram* er en kvinnes ledsager eller anstand. Personkretsen som kan være mahram er mannlige slektninger som kvinnen i henhold til sharia ikke kan gifte seg med, og omfatter hennes far, brødre, biologiske onkler og nevøer.

mens den for gifte personer kan økes til fem år (Penal Code 2017, art. 643, 644; CAB 2019, s. 98–99).

Straffelovens art. 643 definerer tydelig zina som seksuell omgang mellom mann og kvinne: «Zina is sexual intercourse between a man and a woman not married to each other». Ifølge en kilde som det nederlandske utenriksdepartementet har konferert med (som vist til i CAB 2019, s. 98) kan zina begås av både gifte og ugifte personer, men zina referer i afghansk kontekst *kun* til seksuell kontakt mellom en mann og kvinne. Landinfo mener derfor at det ikke er eksplisitt gitt i straffeloven at homoseksuell omgang som ta'zir-lovbrudd kan dømmes i tråd med bestemmelsene om ekteskapsbrudd. Så langt Landinfo kjenner til, foreligger det ingen rettspraksis knyttet til problemstillingen.

2.3 Det afghanske lovverket gir ingen beskyttelse til seksuelle minoriteter

I Afghanistan er det ingen lovforbud mot diskriminering eller trakassering på bakgrunn av seksuell orientering eller mot hatkriminalitet. Det er heller ikke lovlig anerkjent med ekteskap mellom to personer av samme kjønn. Derimot spesifiserer den afghanske lovgivningen at ekteskapet er mellom mann og kvinne (Gossman 2017).

3 Håndhevelse av lovverket: rettspraksis

Innledningsvis i notatet ble det vist til kilder som mener at menn som har seksuell omgang med menn kan knyttes til zina, og dermed omfattes av dødsstraff (ILGA 2020). Med dette som utgangspunkt, er det derfor relevant å se nærmere på håndhevelsen av lovverket hva gjelder dødsstraff som straffereaksjon for zina.

I praksis idømmer afghanske domstoler normal fengselsstraff for zina, selv om zina kan straffes som en hadd-forbrytelse under straffeloven, ifølge forsker ved Chr. Michelsens Institutt Aziz Hakimi (Hakimi & Sa'adat 2020, s. 15). Det er altså svært sjeldent at hadd-straffer blir anvendt i praksis innenfor det afghanske rettssystemet. Dette støttes av HRW (Gossman 2017), som påpeker at det er ikke blitt idømt dødsstraff i henhold til sharia for seksuell omgang utenfor ekteskap i afghanske domstoler siden 2001 da Taliban falt.

Det samme gjelder for homoseksuell omgang; ingen har blitt idømt dødsstraff siden 2001 (UNHCR 2018, s. 88). ILGAs årsrapport om homofiles rettigheter i verden har ingen informasjon om registrerte fullbyrde dødsstraff for homoseksuell omgang i Afghanistan (Mendos 2019).

Selv om ikke domstolene idømmer dødsstraff, blir moral-forbrytelser – begått av både menn og kvinner – gjenstand for straffeforfølgning i henhold til straffeloven i Afghanistan. Etter det Landinfo kjenner til, foreligger det imidlertid ikke offentlig tilgjengelig systematisert statistikk fra det afghanske rettsystemet, verken om antall som er tiltalt for homoseksuell omgang, eller om utfallet av behandlede saker. Hvem som blir tiltalt, hvem som domfelles, og på hvilket grunnlag, er – med andre ord – ikke kjent.

Tilgang til offisiell statistikk om moral-forbrytelser har alltid vært strengt regulert av afghanske myndigheter (Hakimi & Sa'adat 2020, s. 12).¹³ Høyesterett har arkiv over domstolssaker på alle nivåer. Sakene er imidlertid ikke kategorisert etter kjønn eller type moral-forbrytelser. Verken informasjon om domstolsavgjørelser eller detaljer om hva slags forbrytelser tiltalene eller dommene omhandler blir publisert, og er derfor ikke offentlig tilgjengelig eller kjent. Det samme gjelder registrerte saker ved påtalemyndigheten (Hakimi & Wimpelmann 2018, s. 4).

I prosessen med innsamling av data til et forskningsprosjekt om straffeforfølgelse av moral-forbrytelser i Afghanistan, har CMI-forsker Aziz Hakimi fått tilgang til statistikk av straffesaker knyttet til zina og «pederasty»¹⁴ i perioden 2011–2018 (1390–1397 etter islamsk kalender), basert på informasjon fra databasen Case Management System (CMS) (Hakimi & Sa'adat 2020, s. 7, 15).¹⁵

I intervju med Landinfo har Hakimi understreket at kriminalstatistikk i Afghanistan generelt er lite pålitelig. Tilgjengelig informasjon indikerer likevel at det i Kabul i perioden 2011–2018 ble arrestert rundt 330 personer av politiet for «pederasty». I samme periode behandlet primærdomstolen rundt 200 saker, mens klagedomstolen og Høyesterett hadde i underkant av 195 saker hver. Statistikken sier ikke noe om hvor mange som har blitt dømt eller frikjent. I gjeldende periode ble

¹³ Det har vært fokus på kvinner som er fengslet for moral-forbrytelser, men det er lite informasjon om menn som er siktet eller fengslet etter de samme bestemmelsene (Hakimi & Wimpelmann 2018, s. 1–2).

¹⁴ Den gamle straffeloven av 1976 benyttet begrepet «pederasty» om seksuell omgang mellom menn (Penal Code 1976, art. 427).

¹⁵ Data ble mottatt november 2018 fra Tetra Tech/JSSP (Hakimi & Sa'adat 2020 s. 15). Case Management System (CMS) er en database og et saksbehandlersystem for kriminalsaker. CMS viser hvor i saksbehandlerkjeden saken befinner seg innen justissektoren – hos politiet, hos påtalemyndigheten eller til domstolsbehandling. Data tilgjengelig i CMS er ikke ment å være offentlig for publikum. Det amerikansk-finansierte Justice Sector Support Project (JSSP) har overordnet ansvar, mens det private firmaet Tetra Tech har operativt ansvar for CMS. Det har imidlertid vært feilregistreringer i CMS; det er blant annet flere tilfeller der kjønn er blitt feilregistrert. Forskningsprosjekt indikerer at det er svært vanskelig for forskere å få tilgang til data fra CMS (Hakimi & Sa'adat 2020, s. 5, 14, 16; Hakimi & Wimpelmann 2018, s. 8).

imidlertid i underkant av 120 personer registrert fengslet etter dom (Hakimi, intervju 9. juni 2020).¹⁶

Siden sakene er registrert under begrepet «pederasty», mener Landinfo at det er nærliggende å anta at sakene, også de som ble registrert i 2018, er behandlet i henhold til den gamle straffeloven. (Straffeloven av 2017 inneholder ikke begrepet «pederasty».) For øvrig er straffeloven av 2017 bare gjeldende for straffbare forhold begått etter 14. februar 2018, og har ikke tilbakevirkende kraft.

Helt generelt finnes det foreløpig lite informasjon om håndhevelsen av den nye straffeloven, og hvordan rettspraksis har utviklet seg på de drøyt to årene som har gått siden den trådte i kraft. Så langt det er kjent, har afghanske myndigheter ikke igangsatt straffeforfølgelse eller idømt straff i saker som omhandler frivillige seksuelle handlinger mellom personer av samme kjønn eller som involverer mindreårige, ifølge fortrolige kilder som det nederlandske utenriksdepartementet har konferert med. Slik Landinfo forstår informasjonen, gjelder dette straffeforfølgelse i henhold til straffelovens art. 646–648 (CAB 2019, s. 102).

3.1 Reaksjoner fra politiet

3.1.1 Politiets overgrep mot og utnyttelse av menn som har sex med menn

Kriminalisering av homoseksuelle handlinger, gjør homoseksuelle sårbare. Freedom House (2020) skiver i sin årsrapport at homoseksuelle utsettes for overgrep fra politiet, uten å spesifisere nærmere. U.S. Department of State (2020) skriver på sin side, uten nærmere detaljer, at homoseksuelle forsetter å bli arrestert av sikkerhetsstyrkene. Det er anekdotiske historier som forteller om at politiet utnytter homoseksuelle ved å kreve bestikkelser, men også seksuelt (Home Office 2020, s. 17; NGO-kilde møte Kabul oktober 2019). Det finnes lite detaljert og utfyllende informasjon om problemstillingen.

3.1.2 Holdninger hos politiet og anmeldelse av problemer knyttet til seksuell orientering

Anmeldelse av vold, trakassering og diskriminering på bakgrunn av seksuell orientering, vil mest sannsynlig føre til at politiet antar at den som anmelder forholdet er en person som har seksuell omgang med noen av samme kjønn. Siden homoseksuelle handlinger er kriminalisert, kombinert med at det ikke finnes noe diskrimineringsvern for seksuelle minoriteter, er det svært lite sannsynlig at noen

¹⁶ Personene arresterte av politiet og sakene i de tre domstolsinstansene var hovedsakelig menn, men innbefattet også kvinner. Personer fengslet etter dom, var imidlertid kun menn (Hakimi, intervju 9. juni 2020),

som frykter eller utsettes for vold og trakassering på grunn av dette, vil gå til politiet for å søke beskyttelse.

4 Homoseksualitet i en afghansk kontekst

Utover å være rettslig straffbart, er homoseksualitet sosialt helt uakseptabelt. I samtale med Landinfo har en kilde påpekt at «Nobody is ready to accept homosexuality in this society» (møte Kabul oktober 2019).

Homoseksualitet avviker fra godtatte sosiale normer i Afghanistan, og mange afghanere vil mest sannsynlig hevde at sex med noen av samme kjønn er umoralsk og uislamsk (Schweizerische Flüchtlingshilfe SFH 2020, s. 5).

Samtidig er homoseksualitet svært tabubelagt og sensitivt som tema. Ingen snakker åpent om dette (NGO, møte Kabul oktober 2019). Temaet er fraværende i det offentlige ordskiftet, det diskuteres verken i trykte eller elektroniske medier. Årsaken er at «such issues are regarded as anathema to the Islamic ethos and way of life», ifølge Emadi (2019, s. 243).

4.1 Homofile eksisterer ikke som sosial gruppe i Afghanistan

Homofile, altså personer som tiltrekkes av og har seksuell preferanse for andre av samme kjønn, og som identifiserer seg som homofile, er en sosial gruppe afghanere selv ikke opererer med, ifølge Shivananda Khan (2008), grunnleggeren av interesseorganisasjonen Naz Foundation International.¹⁷

Dette ble også bekreftet av den afghanske menneskerettskommisjonen (AIHRC) i et møte med Landinfo i oktober 2011, da kommisjonen fastslo at den sosiale kategorien homofile ikke eksisterer i Afghanistan. AIHRC hadde ikke hatt saker som omhandlet tematikken. De bekreftet praksisen med bacha bazi, men påpekte at disse ikke blir sett på som homofile. Ofte blir ofrene, yngre menn og gutter, heller oppfattet som mannlige prostituerte (AIHRC, møte i Kabul oktober 2011).

At menn har seksuell omgang med menn, blir i Afghanistan oppfattet som seksuelle handlinger og ikke som uttrykk for seksuell preferanse eller identitet/ legning. Homoseksualitet forstås altså som et handlingsmønster heller enn et identitets-spørsmål. Ideen om at menn skal identifisere seg som homofile, eller at enkelte menn skal foretrekke seksuelle relasjoner eller kjærlighetsforhold med andre menn, går på tvers av grunnleggende muslimske oppfatninger om maskulinitet, hevder sosialantropolog Unni Wikan (2007).

¹⁷ NAZ Foundation arbeider for homofiles rettigheter, primært i Sør-Asia. Shivananda Khan døde i 2013.

Generelt er det ingen kulturell forståelse eller aksept for folk som har grenseoverskridende seksuell orientering i det afghanske samfunnet. Det er sannsynlig at få afghanere som opplever tiltrekning mot personer av samme kjønn, samtidig identifiserer seg som homofile. Bakgrunnen er en annen forståelse i samfunnet av hvordan seksualitet generelt arter seg enn den som er vanlig i vestlige land. Denne forståelsen danner så rammen for hvordan afghanere tiltrukket av og med seksuelle preferanser for eget kjønn forstår seg selv og identifiserer seg. Det vil sannsynligvis være få unge gutter i Afghanistan som har et begrepsapparat om homofili, slik det er vanlig i vesten. Dr. Niaz Shah, professor ved Hull Universitet og ekspert på islamsk lov, har uttalt at:

[...] while homosexuality was and is practised in Afghan society in a variety of male-male relationships, people do not see themselves as gay and often go on to marry women. The concept of gay love is alien to Afghan society, he says (Ahmadzai 2016).

Mediereportasjer melder om få afghanske menn som våger å snakke om seksuell praksis som bryter med lokale normer. De få som anonymt står frem som homofile, forteller om usikkerhet, forvirring og skam. De forteller om oppveksten der de opplevde følelser de verken forstod eller kunne sette ord på. De kunne heller ikke snakke med andre om sin situasjon, men opplevde intuitivt, på basis av internaliserte samfunnsnormer, at de måtte undertrykke og skjule tiltrekning mot andre av samme kjønn. Det er mange som rent faktisk ikke vet hva homofili som begrep er. En intervjuet person forteller at han første gang hørte om homofili gjennom en venn. Etter dette oppsøkte han en internettkafé for å lese om temaet, og først da kjente han seg igjen i begrepsforståelsen og forsto at han var homofil (O'Donnell 2016).

At homofile som sosial kategori er ikke-eksisterende i Afghanistan, har også nær sammenheng med at seksuelle relasjoner mellom menn blir tolket som en relasjon mellom mann/ikke-mann framfor en relasjon mellom mann/mann, slik en kjenner det fra vestlige referanserammer. Yngre gutter («skjeggløs ungdom») og menn med feminine trekk blir kategorisert som «ikke-menn». «Ikke-mannen» tar ofte en passiv rolle i relasjonen, en kategori det er knyttet vanære til (Khan 2008, s. 5, 22).¹⁸ Samtidig opprettholder partneren maskuliniteten sin gjennom å være den aktive og dominerende parten – en «ekte» mann. Den maskuline mannen blir ikke oppfattet – verken av seg selv eller andre – som homofil, men som mann, siden den andre parten ikke oppfattes som mann. Den seksuelle aktiviteten er heller et

¹⁸ Khans (2008, s. 21–22) teoretiske analyse tar utgangspunkt i situasjonen og studier gjort i Sør-Asia, men hevder det ikke er annerledes i Afghanistan. Khan viser til at det er for lite forskning i Afghanistan knyttet til oppfatninger, holdninger og praksis hva gjelder menn som har seksuell omgang med menn, men at kunnskap fra studier utført i Sør-Asia (Bangladesh, India, Nepal og Pakistan), i tillegg til rapporter fra Midtøsten, er overførbare.

uttrykk for mannlig makt og dominans. Det er dermed ikke knyttet vanære til denne kategorien, slik som med kategorien «ikke-mann» (Khan 2008, s. 5, 22).

Det eksisterer dermed en dualitet i samfunnet, der distinksjonen mann/ikke-mann gir en referanseramme hvor seksuell omgang mellom menn til en viss grad blir tolerert i samfunnet, og hvor den penetrerende parten ikke knyttes til sosialt stigma. Samtidig blir denne relasjonen oppfattet som ulovlig både i religiøs og sekulær forstand, og er derfor heller ikke uttalt tolerert (Khan 2008, s. 29).

Homoseksuell aktivitet blir tolerert i den afghanske kulturen fordi ingen av de involverte påberoper seg en homofil identitet, ifølge Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA 2014, s. 1).

At seksuell omgang mellom menn blir praktisert og delvis tolerert, er et trekk ved flere muslimske samfunn. Unni Wikan (2007) påpeker i kronikken «Islams usynlige seksualitet» at:

I praksis er homoseksualitet blant menn utbredt og akseptert i mange, trolig de fleste, muslimske samfunn. To typer er tradisjonelt velkjent: Mellom eldre menn og yngre gutter – og mellom menn av khanithypen¹⁹ og heterofile menn. Omfanget av seksualitet mellom menn bør ses i forhold til det kompromissløse kravet om at kvinner skal være seksuelt rene og ærbare. Seksualitet mellom menn anses som en sikkerhetsventil som beskytter kvinnene.

Wikan påpeker at mange muslimske miljø kan karakteriseres av «viljen til ikke å vite», der praksis som er i strid med islam eller sterke kulturelle føringer, ikke blir snakket om (Wikan 2007). Dette er også i stor grad tilfelle i Afghanistan, godt eksemplifisert av Khans (2008) studie av litteratur om hiv, seksuell omgang mellom menn, praksis og seksuell utnyttning i Afghanistan. Studien har tittelen «Everybody knows, but nobody knows» og kan ses som en forlengelse av Wikans nevnte argumenter.

Wikan (2007) fremhever det hun omtaler som «ærekrenkelsens logikk», der ærens fiende er publisitet og offentlighet. Hun mener at homoseksualitet «er utbredt i muslimsk samfunn fordi den er stilltiende akseptert og dermed ikke utfordrer islam».

4.2 Praksis for seksuell omgang mellom samme kjønn

Siden homofil legning eller identitet er et ikke-eksisterende konsept i Afghanistan, blir seksuell omgang mellom menn tolket inn i kategorier for avvikende seksuell praksis. I en undersøkelse utført av Naz Foundation i 2009 (Khan 2009, s. 17),

¹⁹ «Feminiserte» menn.

definerer menn som har seksuell omgang med andre menn seg selv inn i tre kategorier:

- Kjønnsbasert (sosial konstruksjon av kjønn): menn som identifiserer seg selv som feminine og har seksuell omgang med normativt maskuline menn.²⁰
- Aldersbasert: voksne menn som har seksuell omgang med yngre gutter.
- Situasjonsbasert: seksuell omgang mellom mannlige venner, ofte i miljø der det er sterkt avgrenset tilgang til kvinner.

Fenomenet bacha bazi faller inn under kategorien aldersbasert. Kategorien situasjonsbasert viser til at seksuell omgang mellom voksne menn også finner sted i tilfeller der ingen av partene identifiserer seg selv som feminine eller yngre. Anekdotiske historier om menn som har seksuell omgang med hverandre i fravær av kvinner, faller i denne kategorien (Cardinali 2009; Reynolds 2002).

Selv om praksisen med seksuell omgang mellom menn eksisterer, er det knyttet sterkt sosialt stigma til dette om det blir omtalt i det offentlige rom. Dette blir tydelig eksemplifisert gjennom de ulike tolkningsrammene der det blir knyttet vanære til kategorien «ikke-mann», og menneskerettskommisjonen som viser til at yngre gutter kan bli sett som prostituerte (AIHRC møte i Kabul oktober 2011; O'Donnell 2016). Den mer nøytrale kategorien situasjonsbasert seksuell omgang mellom menn, synes bare å bli brukt av menn i «intern» omtale av sin egen praksis, ikke av utenforstående. Afghanistankjenner Antonio Giustozzi, som vitnet for britisk rett i 2008, viste til at i lokalsamfunn der seksuelle relasjoner mellom menn (oftest mellom eldre og yngre menn) har vært tradisjon over lengre tid, er det likevel uakseptabelt for samfunnet at to voksne menn har en seksuell relasjon (Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 7–8, 12).

5 Homoseksuelle som lever dobbeltliv: ett skjult privatliv og ett offentlig liv som gift

Menn som identifiserer seg som homofile og som anonymt intervjues i media, forteller at de skjuler sin legning og lever et liv i hemmelighet. De er redde for reaksjonene fra sin nærmeste familie, dersom det skulle bli offentlig kjent at de har seksuelle relasjoner til andre menn. Dersom en person finner en partner av samme kjønn, så kan de ikke leve åpent, og de er redde for at omverdenen skal få

²⁰ Informantene i studien omtalte seg selv som *ezak* eller *khwaharak*. Majoriteten av informantene brukte begrepet *ezak*, mens informantene i Mazar-e Sharif benyttet begrepet *khwaharak*, som kan oversettes med søster. Det finnes ingen nøyaktig oversettelse av begrepene, men innholdet i begge ordene omfatter en særskilt forståelse av kjønn og seksualitet som innebærer at en feminin mann har en passiv rolle seksuelt med en mann som er aktiv. Begrepene er ensbetydende med begrepet *zenana* brukt i Pakistan, *kothi* brukt i India og Bangladesh og *meti* brukt i Nepal (Khan 2009, s. 21).

kjennskap til at forholdet er noe annet enn et nært vennskap. Å møte andre homofile og utvikle parforhold, er svært vanskelig. Det er ingen offentlig tilgjengelige møteplasser hvor homofile kan møtes. I våre dager møter mange hverandre via internett. Gjeste- og hoteller, parker, kjøpesentre, treningssentre og i biler på parkeringsplasser nevnes også som møteplasser. Det finnes enkelte private klubber, kafeer og leiligheter som opererer i det skjulte (NGO-kilde møte Kabul 2019; O'Donnell 2016; Bezhan 2017).

Afghanske menn som har seksuelle relasjoner med andre menn er ofte gift. De lever et dobbeltliv; i offentligheten lever de i ekteskap med kvinner, mens de har seksuell omgang, og tidvis utvikler kjærlighetsforhold, med menn i hemmelighet privat (Bezhan 2017). En NGO-kilde har hevdet i møte med Landinfo (Kabul oktober 2019) at mange homofile menn foretrekker å gifte seg raskt for å beskytte seg selv. Giustozzi har påpekt at det er mer tolerert i tradisjonelle samfunn at menn har seksuell omgang med andre menn om de samtidig er gift og har barn (Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 11).

I Afghanistan, der staten ikke sikrer borgerne velferdstjenester, er de aller fleste avhengig av storfamilien og personlig nettverk i dagliglivet. Å bryte med familienettverket vil ikke oppleves som noe alternativ for mange, derfor velger mange menn som tiltrekkes av andre menn å leve det ut i skjul. Skulle familien bli kjent med deres homoseksuelle adferd og preferanse, er de redde for reaksjonene. Dette blir diskutert videre i neste kapittel.

5.1 Sosial variasjon mellom by og land

Det vil mest sannsynlig være geografiske variasjoner for i hvilken grad menn finner mulighet rent praktisk til å ha seksuell omgang med andre menn. Dr. Shah, som også har stilt som ekspertvitne i britisk domstol, har uttalt at man kan leve relativt trygt i større byer, der det er større sjans for å skjule praksisen over lengre tid, enn på landsbygda der alle vet alt om alle, og reaksjoner fra lokalsamfunnet kan være strenge. Videre mener Dr. Shah at det er relevant hvem som styrer politisk, både lokalt og sentralt. Om det er sterkt religiøst forankrede personer eller Taliban, vil det trolig være vanskeligere, og kunne ha mer alvorlige konsekvenser, enn om det er afghanske myndigheter som de facto styrer (Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 7).

En NGO-kilde (møte i Kabul oktober 2019) mener at mange i rurale strøk som er tiltrukket av samme kjønn vil søke inn til byene. I byene er det enklere å leve dette ut, samtidig som det blir enklere å holde dette skjult for familien som blir værende igjen i landsbyen. Kilden kjente konkret til flere gifte menn som identifiserer seg som homoseksuelle, og som hadde flyttet fra sin familie til Kabul under påskudd av arbeidet sitt. Dermed kunne de, til en viss grad, leve ut sin legning i byen, siden de bodde uten familien.

I den grad man kan omtale et afghansk homomiljø (*gay community*), i den mening at det finnes eksplisitte møteplasser for homoseksuelle som er kjent i miljøet, vil dette finnes i de store byene, spesielt Kabul. Men selv om Kabul er urbant, er det heller ikke her åpne miljøer, disse eksisterer kun i skjul som undergrunns plasser (Glinski 2020).

6 Mulige reaksjoner fra familie

I fraværet av en fungerende stat som kan ivareta individenes/borgernes behov, har familie og slekt i stor grad beholdt sin posisjon blant de viktigste institusjonene en person tilhører i Afghanistan. Familien utgjør det primære sikkerhetsnettverket (økonomisk og menneskelig), og familierelasjonene er preget av sterke normer for, og forventninger om, gjensidige ytelser. I tillegg er familien den primære kilden for sosial status til enkeltpersoner. En families sosiale status, og ære, blir i stor grad definert ut fra det offentlige omdømmet til familien som helhet. Dermed gjenspeiler og påvirker de ulike familiemedlemmenes sine sosiale statuser hverandre (Emadi 2005, s. 166).

Dr. Niaz Shah uttalte som ekspertvitne for britisk rett i 2008 at en mann kan ha seksuell omgang med andre menn i hemmelighet. Offentlighet rundt en homoseksuell relasjon kan derimot utløse strenge reaksjoner, siden offentlig sosial stigmatisering av en person får negative konsekvenser for hele familiens ære. Familien er dermed en viktig ikke-statlig aktør som kan øve press mot vedkommende (Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 7).

Det er vanskelig å forutsi hva slags reaksjoner en person som frivillig skulle stå frem som homoseksuell, eller som ufrivillig blir eksponert som det, vil møte fra familien. Men den tidligere omtalte «viljen til ikke å vite» og familiens stilltiende toleranse, i tillegg til viktigheten av å ivareta familiens omdømme, gjør det sannsynlig at reaksjoner fra nærmeste familie antagelig ikke vil skje på en måte som blir synlig for utenforstående. Det vil svekke familiens anseelse.

Som påpekt over, siden familiens sosiale status defineres utfra omverdenens oppfatning, kan forhold som holdes innenfor privatsfæren tolereres. Men adferd eller fremtoning i det offentlige rom som bryter med sosiale konvensjoner, vil reageres mot, fordi dette påvirker hele storfamiliens omdømme negativt. Familiens anseelse er avhengig av at forventninger om at konvensjoner og tradisjonelle normer oppfylles, og alle familiemedlemmer står ansvarlig for at gruppens status opprettholdes. Det er derfor nærliggende å anta at homofile vil utsettes for sterkt press fra nærmeste familie for å inngå ekteskap (Ahmadzai 2016).

Uavhengig av kjønn og legning: for afghanere er det ikke noe valg å inngå ekteskap, men en selvfølge. Det er bred enighet om at det kun er en svært liten minoritet afghanere som aldri gifter seg. Ifølge estimater fra afghanske myndig-

heter er det kun én prosent av afghanere i aldersgruppen 35–39 år som aldri har vært gift. Dette er uavhengige av kjønn (Landinfo 2019c, s. 7; CSO & Ministry of Public Health 2017, s. 61).

I en rapport om LGBTI-personers rettigheter i Afghanistan hevder Swedish International Development Cooperation Agency (SIDA 2014, s. 1) at det er stor grad av vold fra familiemedlemmer mot personer som bryter med tradisjonelle kjønnsrollemønstre og mot personer, uavhengig av legning, som oppjonerer mot arrangerte ekteskap.

Så langt Landinfo kjenner til, foreligger det ingen forskningsbasert informasjon, kun anekdotisk informasjon om reaksjoner mot menn som har seksuelle forhold til andre menn, både hva angår type reaksjoner og omfanget. Enkelte av disse reaksjonene er nevnt tidligere i notatet, og de kan spenne fra fornektelse, avvisning og utfrysing, til trakassering og vold (Asylum and Immigration Tribunal 2008, s. 7; Khan 2009, s. 63).

Nedenfor følger en liste over mulige reaksjoner som homofile opplyser til ulike kilder at de frykter å møte, uten at det er mulig å forutsi omfanget av reaksjonene. Punktlista er ikke uttømmende, men basert på eksempler gjengitt i kildematerialet benyttet i notatet. Det er viktig å understreke at informasjonen kildene formidler, ikke er faktabasert, men synspunkter og til dels spekulasjoner, basert på personlige meninger og den informasjonen de har om Afghanistan. Videre er det viktig å påpeke at lista også inneholder mulige reaksjoner som anonyme homofile selv tror deres egne familier vil møte dem med, dersom familien skulle få vite om deres legning (Ahmadzai 2016; O'Donnell 2016, Bezhan 2017; Glinski 2020; Gossman 2017):

- Isolering og sosial marginalisering i familienettverket
- Press på å gifte seg
- Familien fornektet dem
- Brudd med familien
- Trusler, trakassering og vold
- Drap

7 Mulige reaksjoner fra ikke-statlige aktører

United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) rapporterer årlig om sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold. I årsrapportene omtales også hendelser der straff for «umoralske handlinger» er utført av illegale, parallelle justisstrukturer, deriblant væpnede grupperinger som Taliban, men også lokale og tradisjonelle konfliktløsningsmekanismer som jirgaer og shuraer.

I årsrapportene for perioden 2016–2019 fremkommer det ingen informasjon om parallelle justisstrukturer som har påført sivile straff for homoseksuelle handlinger (UNAMA & OHCHR 2017, 2018, 2019, 2020). I 2015 registrerte UNAMA ett tilfelle: den 14. august, i Taywarah-distriktet i den vestlige provinsen Ghor, ble tre personer dømt for homoseksuelle handlinger med henrettelse med fallende mur. To voksne menn døde da muren falt over dem, mens en 17-årig gutt overlevde og fikk tillatelse til å leve (UNAMA & OHCHR 2016, s. 51).²¹

8 Det er få NGOer som jobber med homofiles rettigheter

Det er ingen egne, særskilte interesseorganisasjoner eller lokale menneskerettsorganisasjoner i Afghanistan som offentlig arbeider for homofiles rettigheter. Enkelte NGOer inkluderer tidvis problemstillinger knyttet til menn som har seksuell omgang med menn i arbeidet sitt, som for eksempel å tilby helsehjelp til utvalgte sårbare grupper eller ha fokus på hiv/aids-tematikk (Home Office 2020, s. 24; SIDA 2014, s. 3).

Sikkerhetsaspekter og sensitiviteten knyttet til tematikken fører til lite åpenhet om NGOenes involvering og arbeide for homofile. Det er sjelden man finner informasjon om homofile som fokusgruppe på organisasjonenes offentlige nettsider. Organisasjoner vil som regel heller ikke bruke begrepet LHBTI i sitt arbeide, men tidvis henvise til MSM – menn som har seksuell omgang med menn (NGO-kilde, møte i Kabul oktober 2019).

²¹ Det er få detaljer tilgjengelig om hendelsen. Men straffereaksjonen med en fallende mur var en kjent straffemetode for homoseksualitet under Taliban-perioden (AP 1999).

Skriftlige kilder

- Ahmadzai, A. (2016, 7. oktober). Afghanistan LGBT community living under threat of death. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-asia-36884732> [lastet ned 25. mai 2020]
- ALEP, dvs. Afghanistan Legal Education Project (2012). *An Introduction to the Criminal Law of Afghanistan. Second Edition*. Stanford: Stanford Law School. Tilgjengelig fra <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/12/Intro-to-Crim-Law-of-Afg-2d-Ed.pdf> [lastet ned 14. mai 2020]
- AP, dvs. The Associated Press (1999, 16. januar). Execution by Taliban: Crushed under wall. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/1999/01/16/world/execution-by-taliban-crushed-under-wall.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- Asylum and Immigration Tribunal, UK (2009, 5. januar). *AJ (Risk to Homosexuals) Afghanistan v. Secretary of State for the Home Department*. Leicester: Asylum and Immigration Tribunal, UK. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4964c06b2.html> [lastet ned 4. mai 2020]
- Bezhan, F. (2017, 12. september). 'Fake Life': Being Gay In Afghanistan. *RFE/RF*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/afghanistan-being-gay-fake-life/28731934.html> [lastet ned 29. mai 2020]
- CAB, dvs. Department for Country of Origin Information Reports (2019, mars). *Country of Origin Report Afghanistan*. Haag: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2019/03/01/algemeen-ambtsbericht-afghanistan> [lastet ned 4. mai 2020]
- Cardinalli, Anna Maria (2009). *Pashtun Sexuality*. [s.l.]: Human Terrain Team (HTT) AF-6. Tilgjengelig fra <https://info.publicintelligence.net/HTT-PashtunSexuality.pdf> [lastet ned 4. juni 2020]
- CSO, dvs. Central Statistics Organization & Ministry of Public Health (2017, januar). *Demographic and Health Survey 2015*. Kabul: CSO & Ministry of Public Health. Tilgjengelig fra <https://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR323/FR323.pdf> [lastet ned 4. juni 2020]
- Emadi, H. (2005). *Culture and Customs of Afghanistan*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Emadi, H. (2019, 2. februar). The Politics of Homosexuality: Perseverance of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT) Community in a Repressive Social Milieu in Afghanistan. *International Journal on Minority and Group Rights*.
- Freedom House (2020). *Freedom in the world 2020. Afghanistan*. Washington D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/country/afghanistan/freedom-world/2020> [lastet ned 29. mai 2020]
- Glinski, s. (2020, 16. mars). A life in hiding: Kabul's gay community driven underground. *The Telegraph*. Tilgjengelig fra <https://www.telegraph.co.uk/global-health/climate-and-people/life-hiding-kabuls-gay-community-driven-underground/> [lastet ned 11. juni 2020]
- Gossman, P. (2017, 26. februar). *Afghan LGBT Asylum Seekers in UK Among Most Vulnerable*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2017/02/26/afghan-lgbt-asylum-seekers-uk-among-most-vulnerable> [lastet ned 4. mai 2020]
- Hakimi, A., & Sa'adat, M. (2020). Legal reform or erasure of history? The politics of moral crimes in Afghanistan. *Central Asian Survey* 39(2), 1–17.

- Hakimi, A., & Wimpelmann, T. (2018, juni). *Missing from the picture: Men imprisoned for 'moral crimes' in Afghanistan*. Bergen: CMI. Tilgjengelig fra <https://www.cmi.no/publications/file/6551-missing-from-the-picture.pdf> [lastet ned 12. mai 2020]
- Home Office (2020, februar). *Country Policy and Information Note – Afghanistan: Sexual orientation and gender identity or expression*. London: Home Office. Tilgjengelig fra https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/868802/AFG-SOGIE-CPIN-v3.0_Feb_2020_PDF.pdf [lastet ned 14. mai 2020]
- Khan, s. (2008, september). *Everybody knows, but nobody knows. Desk review of current literature on HIV and male-male sexualities, behaviours and sexual exploitation in Afghanistan*. London: Naz Foundation International. Tilgjengelig fra http://www.aidsdatahub.org/dmdocuments/Everybody_knows_but_nobody_knows_Afghan_Review.pdf.pdf [lastet ned 4. mai 2020]
- Khan, s. (2009, 30. mars). *Rapid assessment of male vulnerabilities to HIV and sexual exploitation in Afghanistan*. London: Naz Foundation International. Tilgjengelig fra http://www.aidsdatahub.org/dmdocuments/Rapid_Assessment_of_Male_Vulnerabilities_to_HIV_and_Sexual_Exploitation_in_Afghanistan_2009.pdf.pdf [lastet ned 4. mai 2020]
- Landinfo (2019a, 16. oktober). *Afghanistan: Politi- og rettsvesenet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/10/Temanotat-Politi-og-rettsvesenet-i-Afghanistan-16102019.pdf> [lastet ned 4. juni 2019]
- Landinfo (2019b, 18. oktober). *Afghanistan: Straffeloven*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/10/Temanotat-Afghanistan-Straffeloven-18102019.pdf> [lastet ned 4. juni 2020]
- Landinfo (2019c, 10. mai). *Afghanistan: Ekteskap*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/05/Temanotat-Afghanistan-Ekteskap-10052019.pdf> [lastet ned 4. juni 2020]
- Mahendru, R. (2017, 3. mars). 'I am not safe': on the run as a gay man in Afghanistan. *OpenDemocracy*. Tilgjengelig fra <https://www.opendemocracy.net/en/5050/i-am-not-safe-on-run-as-gay-man-in-afghanistan/> [lastet ned 29. mai 2020]
- Mendos, L.R. (2019, mars). *State-Sponsored Homophobia 2019*. Genève: ILGA. Tilgjengelig fra https://ilga.org/downloads/ILGA_State_Sponsored_Homophobia_2019.pdf [lastet ned 4. mai 2020]
- O'Donnell, L. (2016, 5. november). Fear, secrecy and danger a way of life For Afghan gays. *AP News*. Tilgjengelig fra <https://apnews.com/456fa1a71d004d539edce40eff6efb46/fear-secrecy-and-danger-way-life-afghan-gays> [lastet ned 29. mai 2020]
- Penal Code 2017.
- Autorisert engelsk oversettelse er foreløpig ikke offentlig tilgjengelig. Landinfo er i besittelse av en uautorisert engelsk oversettelse.
- Rehman, J. & Polymenopoulou, E. (2013). Is green a part of the rainbow? Sharia, homosexuality and LGBT Rights in the Muslim World. *Fordham International Law Journal* 37(1). Tilgjengelig fra <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2322&context=ilj> [lastet ned 14. mai 2020]
- Reynolds, M. (2002, 3. april). Kandahars's lightly veiled homosexuals habits. *Los Angeles Times*. Tilgjengelig fra <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-2002-apr-03-mn-35991-story.html> [lastet ned 4. juni 2020]

- SIDA, dvs. Swedish International Development Cooperation Agency (2014, november). *The rights of LGBTI persons in Afghanistan*. Stockholm: SIDA. Tilgjengelig fra <https://www.sida.se/globalassets/sida/eng/partners/human-rights-based-approach/lgbt/rights-of-lgbt-persons-afghanistan.pdf> [lastet ned 2. juni 2020]
- SFH, dvs. Schweizerische Flüchtlingshilfe (2020, 30. april). *Afghanistan: Situation homosexueller Personen*. Bern: SFH. Tilgjengelig fra <https://www.ecoi.net/en/file/local/2029587/200430-afg-homosexualitaet-themenpapier.pdf> [lastet ned 19. mai 2020]
- UNAMA & OHCHR, dvs. United Nations Assistance Mission in Afghanistan & Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2016, februar). *Protection of Civilians in Armed Conflict. Afghanistan Annual Report 2015*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/poc_annual_report_2015_final_14_feb_2016.pdf [lastet ned 2. juni 2020]
- UNAMA & OHCHR (2017, februar). *Protection of Civilians in Armed Conflict. Afghanistan Annual Report 2016*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_annual_report_2016_final280317.pdf [lastet ned 2. juni 2020]
- UNAMA & OHCHR (2018, februar). *Protection of Civilians in Armed Conflict. Afghanistan Annual Report 2017*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf [lastet ned 25. mai 2020]
- UNAMA & OHCHR (2019, februar). *Protection of Civilians in Armed Conflict. Afghanistan Annual Report 2018*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_annual_protection_of_civilians_report_2018_-_23_feb_2019_-_english.pdf [lastet ned 25. mai 2020]
- UNAMA & OHCHR (2020, februar). *Protection of Civilians in Armed Conflict. Afghanistan Annual Report 2019*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2019_-_22_february.pdf [lastet ned 25. mai 2020]
- UNHCR, dvs. United Nations High Commissioner for Refugees (2018, 30. august). *UNHCR Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/5b8900109.html> [lastet ned 8. mai 2020]
- U.S. Department of State (2020, 11. mars). *Afghanistan. 2019 Country Reports on Human Rights Practices*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/AFGHANISTAN-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [lastet ned 25. mai 2020]
- Wimpelmann (2017, desember). *Adultery, rape, and escaping the house: The protection and policing of female sexuality in Afghanistan*. Bergen: CMI. Tilgjengelig fra <https://www.cmi.no/publications/file/6404-adultery-rape-and-escaping-the-house.pdf> [lastet ned 25. mai 2020]

Muntlige kilder

- Aziz Hakimi, forsker ved Chr. Michelsens Institutt, intervju 9. juni 2020.
- NGO. Møte i Kabul oktober 2019.
- AIHRC, møte i Kabul oktober 2011.